

L' ART DEL PAGÉS

SECCIÓ DOCTRINAL, AGRONÓMICA Y BIBLIOGRÁFICA.

Reunió agrícola en Valladolid.

Lo president senyor Fernandez de Velazco que es lo comissari regi d' Agricultura, va fer lo discurs inaugural dihent entre altres cosas, lo següent.

«Volém que nostres actes sigan coneguts de la mateixa manera que nostras intencions, com completament ajens á tota idea política y en absolut independents de l' influencia de tot personatge polítich, perque 'ls homes públichs han contribuït, en primer terme, á crear la trista situació en que 'ns trobém.

Lo dirigirnos, ab motiu del assumpto que 'ns ocupa, al senyor D. Germán Gamazo, li havém dit que si arrijava á posarse al cap del moviment proteccionista, sería lo Mesías de Castilla, perque aquí lo principal, lo que mes importa, es alló que 's relaciona ab la defensa de nostres interessos:

Quan se celebraren en la Cort las sessions de la Lliga Agraria, nos abstinguerem d' assistir á ellas devant l' íntim convenciment de que á Madrid los contribuyents no son atesos dels homes polítichs, que no poden may estar al costat del contribuent.

Lo primer que hi ha que fer aquí, es castigar lo pressupost de gastos. A Madrid existeix gran número de funcionaris públichs que son completament innecessaris.

Multitud d' homes que no fan res ó fan molt poch, consumeixen lo que nosaltres produhim.

Molts d'ells careixen de competència. Altres, en lloch de dedicarse al despatx dels assumptos, no fan més que llegir los periódichs y escalfarse á la vora de la xamaneyas.

La Lliga Agraria no ha tocat un dels verdaders punts de la cuestió al abstenirse de posar la ma en quant als empleats públichs se refereix

Tots tenim la culpa de lo que passa; porque si no 's busca la esmena per medi del oportú correctiu, no hi ha remey possible pera nostres mals.

Hem arribat á un punt en que la immoralitat administrativa nos ofega.

Lo dret no s'atén, la rahó 's desou, la justicia importa tan poch en aquest país, que quan algú te que entaular negocis ab la Administració, es precis que conti ab amichs de influencia, si vol ser atés.

M'importa declarar aquí que aquest moviment que produhim es un moviment social, no socialista, un moviment espontani de la classe contribuyent, que no poden resistir mes porque está agobiada per los impostos.»

Entre lo molt que 's va dir, fem constar alguna cosa del diputat provincial per Zamora:

«Soch mártir—diu—es dir, contribuyent y demano una enérgica oposició contra 'ls projectes que ocasionarán nostra ruína.

No se 'ns escolta porque no tenim diners. Congreguémnos y se 'ns escoltará.

Estém acostumats á treballar, sufrir y pagar. Deu invocarse la Constitució pera alguna cosa més que pera respectar los poders. Alló de que tots los espanyols deuen contribuir á las cárregas del Estat no 's compleix y es precis fer que 's compleixi.

No volém la esclavitut imposada als petits per los grans. que 'ns roban los medis de viurer. Que no se 'ns obligui á besar la corda ab que 'ns han de penjar. L'Estat deu administrarnos, pero no destruhirnos.»

SECCIO D' AGRICULTURA PRACTICA.

Utilitat que reporta á la agricultura la conservació dels aucells y respecte que deu tenirse's per tal motiu. (*)

I.

Missió providencial dels aucells.

Quan l' home coadjuva al plan de la Creació veyém que regna en tots los punts de la naturalesa un equilibri y armonia admirable, pero tan aviat com l' home explota sens mesura, mellor dirém, abusa dels tresors y maravellas que 'l Criador l' hi ha donat per á sa conservació y regal, romp aquest equilibri y sofreix las conseqüencias de son egoisme y de sa ambició.

L' home mata als aucells sens pensar que tambe merma sas cullitas.

Havent Deu donat als animals diferent grau de fecunditat, per motius que seria de molt llarch explicar, y que no entran en lo plan d' aquesta memoria, degué buscar un medi ab lo qual ordinariament no 's desenvollesin ab excés, uns animals respecte á altres y no 's trenqués l' equilibri. Ho lográ, posant entre si una dependencia tal que ha obligat als uns á viure á costas dels altres; los majors en magnitud ó forsa, se nutreixen dels mes petits en forsa ó grandaria; y aquets se menjan als altres després de morts, haventhi alguns que ho fan en vida com se verifica ab los paràsits.

De lo dit se deduheix, que si matém als de major forsa ó grandaria, los altres se desenvol·larán d' una manera excessiva y causarán molts incomoditats al home y pérduas en sos bens. Los aucells alimentantse d' insectes y altres animals danyosos,

(*) Aquesta Memoria fou premiada en lo Certámen del 24 d' Octubre de 1886 á Vilanova y Geltrú, iniciat per lo Ateneo de dita Vila, habent obtingut lo premi ofert per D. Casimiro Girona que consistia en una estàtua de bronzo, figurant una pagesa guardant un niu d' aucells.

L' autor ha eregut convenient desenvol·lar aquest tema en forma senzilla y clara presentant molts fets pera sa mellor comprensió. Per lo tant no sols s' usen en aquest treball los noms científichs sino que fins se 'ls cita ab los mes vulgars d' orugas, cuchs, etc.

privan á aquestos sa excessiva reproducció; per lo tant, si 's matan los aucells y demés animals que 's menjan los perjudicials á la agricultura, succehirá lo que es natural, que aquets insectes, campant y reproduhintse ab tota llibertat, causarán grans mals á la agricultura, pérduas que á voltas pujan á milions de pessetas.

Es donchs de gran necessitat, no sols protegir la vida dels aucells, sino que també fomentar sa reproducció: per á lo qual es precis prohibir la cassa dels aucells insectívoros, manar la cassa dels granívoros, y evitar la destrucció dels nidals. A mes hi ha que procurar la repoblació forestal dels monts, y consellar la plantació d' arbres en los camins, voras dels rius, etc., á fi de que l' aucell trovi lloch á propósit per á xoplugarse y per á fer son niu.

Aixó que consellém es práctic y per que no hi hagi cap dubte de la necessitat de protegir als aucells copiém á continuació lo que deya no fã molt temps una Revista agrícola. Aixís:

«Es constant la campanya sostinguda per l' Institut desde sa fundació, y després tota la premsa agrícola, contra 'ls que destruïxen los nius y contra 'ls que persegueixen als aucells, per la gran ajuda que prestan al agricultor. Una prova certa la tenim en lo benefici que acaban de fer á las vinyas de la part baixa de la provincia de Tarragona. Los frets tardans produhits per la neu que caigué en aquellas montanyas á primers de Maig, ha fet baixar los aucells á la part plana de la provincia; y com aixó succehí en la época en que la *piralis* ataca als ceps y alashoras se trovava en estat perfecte ó sia de papallona, los aucells tingueren bona menja y han netejat casi completament á las vinyas del camp de tant terrible enemich, salvant aixís, probablement, bona part de la cullita que feya malbé aquell insecte.»

Lo qui, després de llegit aixó, no protegeixi als aucells, no 's podrà discutir ab éll, será inútil, haurá perdut la carta de navegar.

II.

Aucells eminenment útils á la agricultura.

Ho son tots aquells que sols se mantenen de animals que perjudican las cullitas, y principalment los que destruïxen los

insectes. N' hi ha d' altres, com veurem aviat, que si be viuen de blat y fruyts son útils perque tambe menjan insectes y llevors de plantas que perjudican las cullitas; per lo tant los beneficis superan á las pérduas.

La utilitat d' aquets animals es tan notoria que n' hi ha prou tindre sentit comú per á conéixeho. Si destruheixen los animals danyosos á las plantas donantnos en cambi un adob que es son excrement ¿Cóm no han d' ésser útils?

Per convéncens d' aixó calculém lo nombre d' insectes que privan naixin aquets animals insectívoros: fixémnos primer en las orugas que menja ó destruheix un aucell, que sens exagerar podém admetre á 20 per dia; al any son 7,300, y com las femellas d' aquets cuchs hagueren donat papallonas, suposant la meytat femellas y sols una generació al any, ab 2,000 ous, tindriam que 'ls ous que han deixat de sortir y per lo tant los cuchs que haurian produhit pujarian á 730,000.

Quantas fullas, quants fruyts no haurian menjat aquets animals? Nostres agricultors y nostres enginyers de monts podrian donarnos alguns datos que 'ns asombrarian.

Per demostrar mellor l' augment que pendrian los insectes sens los aucells y diferents animals, citarém altres cálculs: un, degut al agrónomo Kar, que es digne de transcriurers. «Certas papallonas ponen de 500 á 600 ous; pero com no totes tenen igual fecunditat, suposantne solament 200, d' aquestos ous ne sortirian 200 papallonas y suposant en ellas 100 femellas, pondrán 200 ous cada una, resultant ja aixís d' una sola papallona 20,000 orugas pera lo segon any, *dos milions* pera lo tercer y 200 *milions* pera lo quart.

L' altre càlcul es lo qui tothom pot fer ó comprobar, lo del insecte que tant mal ha fet en lo camp de Tarragona; nos referim al *Tinea*. Per cada femella d' aquet animallet que surt en abril, la papallona 'ns donará 30 ous, y aviat lo nombre correspondent de cuchs que atacarán la flor. De sas crisálidas ne sortiran 20 femellas, y d' ellas 600 cuchs que invadirán lo fruyt en vert. Aquets cuchs representan 400 papallonas femellas destinadas á produhir una tercera generació de 12,000 larvas que farán malbé la cullita quan arribi á maduració. Encara que la calor ó altres accidents atmosfèrichs ne destruheixin part, nos ne quedarà un nombre prodigiós d' ellas com ho indican los danyos que han fet en aquella comarca.

De dotze parellas de morruts en una sola estació, si la temperatura es superior á 12° poden náixer, segons Mr. Vallery, 75,000 individus. Puix be, cada morrut consúm tres grans al any pera sa subsistència. Donchs la descendència d' una sola parella devora 225,000 grans de blat.

Lo desitj de confirmar aquets cómputos aritmétichs ab un esperiment directe, induhí á Mr. Vallery á posar en una caixa ben tancada 50 kg. de blat préviament escalfat en una estufa á 80° pera matar tots los insectes ó larvas que hi pogués haber; prenent 12 parellas de morruts los tancá en dita caixa després d' haber retornat á la pelícua del blat son grau habitual de suavitat mitjantsant l' ayre humit. Oberta la caixa al acabar l' any' hi havia una merma de 15 kg. aixó es d' un 30 per cent propment. Los grans de blat foren casi tots atacats y pudian molt.

Perque nos fixém be en los perjudicis que causan los insectes á la agricultura y aixís nos fém cárrech de la necessitat d' aumentar, en lo possible, lo nombre d' animals útils, aném á copiar alguna d' aquestas tristas relacions que per desgracia 'ns portan sovint los periódichs.

La *cecidoraya*, petita mosca casi imperceptible, causá en 1855 en los camps d' un dels departaments del Est de la Fransa una pérdua de 4.000,000 de franchs, devorant la meytat de la cullita.

Hi ha poble en Fransa que de 24,000 hectólitres de vi que cullia avans de la invasió filoxérica, en lo segon any sols ne cullí 800.

En deu anys, de 1828 á 1838 s' ha valuat en deu Ajuntaments del Maçonnais y del Beaujolais, que conté 3,000 hectáreas de vinyats, en 34.500,000 franchs los mals que ha causat la *piralis* petit insecte que, com saben nostres agricultors, se cria en los ceps.

En vista d' aquestas relacions ¿no 's ven ben clar lo mal que fá qui mata un d' aquestos animals útils? Será cert que no atenta directament á la propietat; pero sí ho es que éll se deu en part lo mal que 'ls insectes fan á las plantacions; puix que indirectament ha ajudat á son desenrotllo.

Deixeu en pau als animals útils; no tingueu por de son gran increment, puix quan siga excessiu respecte als insectes que hi ha en lo pays, no trovant menjar suficient se 'n anirian una part á altres puuts en busca del aliment que necessitan.

GUILLÉM J. DE GUILLÉN GARCIA.

SECCIÓ DE NOTICIAS AGRICOLAS.

Lo guix en los vins.—En la escola de Montpeller, s' han fet experiències respecte al enguixat dels vins, com diguerem en lo número 315. Lo periódich d' ahont prenem la noticia, diu:

«Escullidas 20 personas de diversas edats y condiciones, professors, empleats d' oficina, criats, etc., se formaren ab ells duas agrupacions. Als de la primera agrupació se 'ls someté á la proba de beure ví enguixat y als de la segona sense guix. Tots observaren un método de vida análech, menjant en la mateixa taula ó rebent la mateixa alimentació. S' observaren sovint, las temperaturas, forsa muscular, s' analisaren los orins, etc., y lo resultat final fou, que 'l ví enguixat no produí cap efecte nociu, donchs que las personas de la agrupació que 'l begué, se sentiren totas sense alteració apreciable, lo consum durant 30 dias, fou d' un ví que contenía 4 grams de sulfat de potassa per litre».

Modo de fer fugir los pardals —No deixa de ser curiosa la observació feta sobre la manera de fer fugir los pardals dels punts ahont pугan causar danys al agricultor, consistent en colocar gats dissecats, posats sobre fustas en actitud de saltar, si bé pera que no cayguin los pardals en lo compte de que 'ls gats son inofensius, deu tenirse bon cuydado de mudarlos de lloch durant la nit. Lo periódich d' ahont prenem la noticia que per cert es un setmanari agrícola, afegeix que per aquest medi senzill y barato procediment se poden lliurar d' aquesta plaga los hortelans, jardineros y agricultors segurs de que fins aquí no n' hi ha d' altre que siga mes efícas, servint igualment pera guardar las vinyas y demás punts ahont se cultivan fruytas.

Pedregada seca.—Lo Dimicres Sant á boca de fosc descarregá una forta tempesta sobre la comarca del Vallés que encara que durá mol poch temps, no deixá per aixó de ocasionar gravíssims mals á la agricultura.

En un moment quedá 'l cel ocupat per espessos y foscos núvols, deixantse sentir un tró tan fort y terrorífich pue no 's recorda haverse sentit altre semblant, y caygué un llam que aná

á parar á la Iglesia de Llerona destruhint un altar. Inmediatamente caigué una pedregada terrible y seca que durá pochs moments, pero los suficientes per haver causat graves estragos á las cullitas. Tot fou cuestió de minuts, lo cel torná á serenarse com si no hagués pasat rés.

Práctica d' empelts.—Desde avuy, en lo Viver Provincial de ceps americans de Ripollet podrán apendre prácticament los horticultors y obrers que s' hi presentin, varias classes de empelt del cep sense abonar cap retribució.

MERCATS FIRAS Y CULLITAS.

Banyolas.—Blat, á 16 pessetas quartera de 80 litres.—Ordi, á 8.—Civada, á 7.—Fabas, á 11'50 —Blat de moro, á 10'50.—Mill, á 12.—Panís, á 10.—Vessas, á 15 —Monjetas, á 20 —Ciuróns, á 20 —Patatas, á 4 pessetas los 40 kg.—Ous á 0'75 la dotzena.

Lleyda.—Blat, de 58 á 60 rals quartera.—Ordi, de 27 á 28.—Fabóns, de 37 á 38.—Fabas, de 37 á 38.—Monjetas, de 74 á 80.—Blat de moro, de 32 á 33.

Puigcerdá —Blat, á 25 pessetas la carga —Ordi, á 17.—Patatas, á 7 —Moltó, á 1'75 pessetas carnicera.—Badella, á 1'25 —Bou, á 1'25.—Tocino, á 3.—Tocino sech, á 2.—Llangonissa seca, de 4 á 6.

Reus.—Avellana 1.ª, de 22 á 23'50 pessetas sach de 58'40 kg.—Atmetlla nova mollar, de 42'50 á 44 sach de 50 kg.—Id. esperansa, de 70 á 72 quintá de 41'600 kg —Id. comuna, de 57'50 á 60 id. id.—Monjetas, de 22 á 23 sach de 70 kg.

Tarragona.—Avellanas, de 20 á 22 pessetas lo sach de 58'40 kilógrams.—Garrofas, de 4'50 á 5 pessetas quintá de 41'60 kg las novas, y de 4'75 á 5'25 las vellas.—Atmetlla mollar, á 42 pessetas sach de 50'40 kg.—Id. esperansa, á 69 pessetas sach de 41'60 kg —Id. planeta á 80 pessetas id.—Id. comuna, de 55 á 57'50 id.

Tremp.—Blat, de 16'25 á 17 pessetas —Ordi. de 8 á 8'50.—Blat de moro, á 9.—Patatas, de 6'50 á 7.—Monjetas, de 17 á 18.

Valls —Ordi, á 7 pessetas carga —Monjetas del pinet, de 22 á 24.—Fabóns, á 10.—Garrofas, á 4 pessetas quintá.

IMPRENTA DE VÍCTOR BERDÓS Y FÉLIX, MOLAS, 31.—BARCELONA.